

**TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY
ETISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI**

Saminova Umida Shuhratjon qizi

*Navoiy Davlat Universiteti San'at va sport fakulteti
Pedagogika nazariyasi va tarixi yunalishi 1-kurs magistranti*

Bugungi kunda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar ta'lim tizimiga ham bevosita va sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ta'lim sohasida yuqori samaradorlikka erishish, zamonaviy talablar darajasida kadrlar tayyorlash maqsadida xalqaro tajriba va innovatsion texnologiyalarni joriy etish Yangi O'zbekiston sharoitida muhim vazifa hisoblanadi. Chunki har bir sohaning rivoji, avvalo, shu soha mutaxassislarining bilim darajasi, tafakkuri va malakasiga, shuningdek, ilg'or xorijiy tajribalarni qay darajada o'zlashtirganiga bog'liqdir.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llash masalasi jahon miqyosida dolzarb muammolardan biri bo'lib qolmoqda. Raqamli texnologiyalar o'qitish jarayonini modernizatsiya qilish, ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning ilmiy salohiyatini rivojlantirish va ta'lim jarayonini demokratiklashtirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasida barcha sohalarni raqamli texnologiyalar asosida yangilashni nazarda tutuvchi "Raqamli O'zbekiston – 2030" dasturini amalga oshirish vazifasi belgilangan [1]. Ushbu hujjatda ta'lim sohasida ham zamonaviy raqamli texnologiyalarni qo'llashning yangi metodikalarini ishlab chiqish va ularni amaliyotga joriy etish muhimligi ta'kidlangan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot

instituti faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi qarori ham mazkur yo‘nalishdagi islohotlarning huquqiy asosini mustahkamladi [2].

J.Oripov va O.To‘xtayev tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ta’limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning dolzarb jihatlari va amaliy ahamiyati asoslab berilgan [3]. M.M.Norov o‘z ilmiy ishlarida raqamli texnologiyalarning ta’lim sohasida qo‘llanishi va uning samaradorligini keng tahlil qilgan [4].

M.K.Usmonaliyeva ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarning o‘rni, ularning ta’limni rivojlantirishdagi ahamiyati va mamlakatimizda bu borada amalga oshirilayotgan ishlarni yoritgan [5]. D.R.Mamasoatov esa ta’lim texnologiyalarining rivojlanish bosqichlari, G‘arb mamlakatlaridagi tajribalar hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning joriy etilish usullarini ilmiy asosda tahlil qilgan [6].

Mazkur tadqiqotda raqamli texnologiyalarni ta’lim jarayoniga integratsiya qilish, ularning samaradorligini baholash hamda ta’lim tizimining raqamli transformatsiyasini aniqlashga qaratilgan ilmiy-tahliliy usullar majmuasidan foydalanildi. Statistik tahlil, solishtirma tahlil va umumlashtirish metodlari asosiy metodologik asos bo‘lib xizmat qildi.

O‘zbekiston Respublikasining raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish dasturida ta’lim tizimi uchun kadrlar tayyorlash ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida belgilangan. Ushbu dasturda quyidagi yo‘nalishlar muhim deb topilgan:

- texnologiyalar bo‘yicha shaxsga yo‘naltirilgan ta’limni rivojlantirish;
- chuqur bilimga ega mutaxassislar tayyorlash tizimini yaratish;
- oliy ta’lim muassasalarida yuqori malakali kadrlar tayyorlash;
- zamonaviy ilmiy va amaliy adabiyotlarni yaratish;

– elektron platformalar asosida milliy ekotizimlarni shakllantirish [6].

Bugungi kunda mobil qurilmalar, smart doskalar, planshetlar, noutbuklar, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Talabalar og'ir darsliklar o'rniga elektron kitoblardan foydalanib, taqdimot va loyihalar orqali bilimlarini mustahkamlamoqda. Onlayn sinf taqvimlari esa o'quv jarayonini rejalashtirishni yengillashtirmoqda.

AI (sun'iy intellekt) asosidagi vositalar o'quvchilar rivojlanishini monitoring qilish, baholash va individual yondashuvni ta'minlash imkonini bermoqda.

O'zbekistonda raqamli ta'lim istiqbollari:

1. **Masofaviy va gibrid ta'limni rivojlantirish**
2. **Interaktiv raqamli resurslarni joriy etish**
3. **Yuqori texnologiyali sinf xonalari yaratish**
4. **O'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish**
5. **Ta'limda ma'lumotlar tahlilidan foydalanish**
6. **Raqamli savodxonlikni rivojlantirish**
7. **STEAM va raqamli kasblarga yo'naltirish**

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish kelajak avlodni zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirishning muhim omilidir. Bu jarayon nafaqat o'qitish usullarini takomillashtiradi, balki ta'lim sifatini oshiradi, o'quvchilarning raqamli savodxonligini rivojlantiradi va ularni global mehnat bozoriga tayyorlaydi.

Raqamli texnologiyalar ta'limni individuallashtirish, bilimlarni ommalashtirish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ushbu texnologiyalar ekologik muammolarni kamaytirish, resurslardan samarali foydalanish hamda barqaror rivojlanishga erishishda muhim rol o'ynaydi.

Kelgusida raqamli ta'lim muhitini yanada rivojlantirish orqali O'zbekiston ta'lim tizimining xalqaro raqobatbardoshligini oshirish mumkin bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida Farmoni, 05.10.2020 yildagi PF-6079-son
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot instituti faoliyatini tashkil etish to'g'risida" 475-son qarori 2021-yil 31-iyul 423 "RAQAMLI IQTISODIYOT" ILMIY-ELEKTRON JURNALI | 9-SON WWW.INFOCOM.UZ
3. Oripov J., To'xtayev O. "Ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning dolzarb jihatlari va ahamiyati". — Science and innovation elektron jurnali. № 6, avgust, 2022 yil. 308-312
4. Norov M.M. "Raqamli texnologiyalarning ta'lim sohasida qo'llanilishi". — Scholar elektron jurnali. № 31, 2023 yil. 4-7.
5. Usmonaliyeva M.K "Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanish istiqbollari va sohada amalga oshirilayotgan ishlar" "Academic Research in Educational Sciences (ARES)" ilmiy jurnali Volume 4 | CSPU Conference 1 | 2023 yil
6. Mamasoatov D.R Types of pedagogical technology and lesson modules Educational Research in Universal Sciences, 2023 c www.erus.uz
7. Пашкова А.Ф., Абдурасулова Н. А. (2022). Цифровизация образования: проблемы и перспективы. Вестник Мининского университета, 8-31, 75.
8. <https://cyberleninka.ru/article/n/ta-limda-raqamli-texnologiyalarni-qo'llashahamiyati-1/viewer>].